

Nr 479

Av herr **Bengtson** i Solna m. fl., om inrättande av en laboratur i matematisk statistik, särskilt försäkringsmatematik, vid Stockholms universitet.

I slutet på 1920-talet ställde de svenska livförsäkringsbolagen ett engångsbelopp till förfogande för inrättande vid Stockholms högskola av en professur i försäkringsmatematik och matematisk statistik. Anledningen härtill var ett behov att främja och säkerställa undervisningen och forskningen i nämnda ämnen. För befordran av driften vid den till professuren knutna institutionen bidrog livbolagen härjämte under åren 1932—1951 med årliga belopp. Slutligen skänkte livbolagen i slutet på 1930-talet medel till uppförandet av en för institutionen avsedd byggnad vid Norrtull.

Efter hand som de för professuren av bolagen donerade medlen kom att visa sig otillräckliga övertog först högskolan och sedermera staten det ekonomiska ansvaret för professuren.

Den statliga såväl som den privata arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med utbildning och examen i matematisk statistik och försäkringsmatematik ledde mot slutet av 1940-talet till ett önskemål om att en biträdande lärarkraft måtte knytas till institutet. Sålunda föreslogs i 1949 års betänkande angående inrättande av en gemensam statistisk institution i Stockholm att en laboratorstjänst skulle inrättas vid ifrågavarande institut. Vidare föreslogs i 1955 års betänkande med utredning och förslag angående förstärkning av högskolans personalorganisation m. m. inrättandet fr. o. m. budgetåret 1957/58 av en ny befattning som biträdande lärare i försäkringsmatematik.

Det må framhållas, att Stockholms universitet är den enda läroanstalt i landet där högre undervisning givits i försäkringsmatematik.

Som en lösning hade på 1950-talet inrättats en e. o. docentur i försäkringsmatematik och matematisk statistik, vars innehavare från början varit docenten Carl-Otto Segerdahl. Tiden för denna docenttjänst utgick emellertid den 1 juli 1961, och universitetsstatuterna har icke medgivit någon förlängning.

Det sålunda redan från 1940-talets slut ökade lärarbehovet vid institutet har med åren kommit att framträda med större styrka av två skäl. Dels har professurens examensämne ändrats och heter enbart matema-

tisk statistik, dels var den nya befattningen efter 1959 helt inriktad på matematisk statistik. Att de vid institutet verksamma nya lärarkrafterna i övervägande grad varit specialiserade på matematisk statistik kom sannolikt dock icke att omedelbart få någon ändrad effekt på institutets möjligheter att upprätthålla undervisning och forskning i den försäkringsmatematiska delen av ämnet, eftersom vederbörande docent alltjämt kunde fylla detta behov.

Läget har försämrats i och med docentperiodens utlöpande. Trots lärarrådets förslag har någon ersättare för docenten icke tillkommit. Lärarrådet har närmast varit inriktat på en laboratorstjänst med tillräcklig kompetens beträffande den försäkringsmatematiska delen av ämnet. Lärarrådet har de senare åren i sina petita givit prioritet åt en sådan tjänst.

Universitetskanslern har i sina förslag såväl för budgetåret 1961/62 som för budgetåret 1963/64 föreslagit inrättande av berörda laboratorstjänst.

För att förbättra den rådande situationen har från privat håll först för budgetåret 1961/62 och senare för budgetåret 1962/63 donationsvis medel överlämnats till universitetet för upprätthållande av undervisningen och forskningen i försäkringsmatematik. Dylika kunna icke ytterligare påräknas. Det rådande provisoriet har menligt inverkat på möjligheterna att intressera studenterna för långsiktiga studier i försäkringsmatematik.

Särskilt är det för närvarande från statlig synpunkt ett starkt behov att få tillgång till arbetskraft med kvalificerad utbildning i försäkringsmatematik. Riksförsäkringsverket har redan haft stora svårigheter att besätta tjänster på detta område i anslutning till de pågående utbyggnaderna av ATP och socialförsäkringen. Försäkringsinspektionen har motsvarande svårigheter. Detta är såväl för inspektionen som för det allmänna allvarligt med hänsyn till att utvecklingen av den obligatoriska trafikförsäkringen av motorfordon kommit att alltmer kräva krafter av här berörd art. Därtill kommer ytterligare behov av sådan arbetskraft från statligt håll i övrigt, arbetsmarknadsorganisationer, försäkringsbolag och industri.

Som en lösning kan man tänka sig att omvandla den med företräde för ämnet försäkringsmatematik och matematisk statistik inrättade e. o. docenttjänsten till en laboratur.

En provisorisk lösning kunde måhända fås om man — såsom riksdagen föregående år beslutat i ett annat ämne — gäve nuvarande docenten dispens att trots att han innehaft docenturen i föreskrivet maximumantal år ånyo söka densamma. Konkurrensen om kvalificerat folk på detta område är så stor, att det icke är givet att en sådan lösning skulle

te sig tilltalande för en sökande utan att en fast tjänst ställdes i utsikt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta om inrättande av en laboratur i matematisk statistik, särskilt försäkringsmatematik, vid Stockholms universitet från och med budgetåret 1963/64 samt att ställa härför erforderliga medel till förfogande.

Stockholm den 26 januari 1963

Bengt Bengtson
i Solna

S. G. W. Wahlund

Essen Lindahl

Cecilia Nettelbrandt

Nr 480

Av herr **Björkman**, om statsbidrag till en instruktör för de estniska ungdomsorganisationerna.

(Lika lydande med motion nr 404 i Första kammaren)

Olika statliga utredningar har under de senaste årtiondena betonat ungdomsorganisationernas verksamhet som en viktig fostrande och karaktärsdanande faktor. Det statliga stödet till ungdomsverksamhet har motiverats med de frivilliga sammanslutningarnas strävanden att förebygga asocialitet i skilda former, ungdomsbrottslighet, ungdomsfylleri m. m. Bakom dessa åtgärder ligger medvetandet om att samhället genomgår en brytningstid kännetecknad av bl. a. den stora inflyttningen till städerna med följande rotlöshet i den nya miljön.

Sådana omplanteringsproblem drabbar särskilt hårt en kategori av ungdom i Sverige — nämligen de ungdomar vilka som barn följde sina föräldrar till Sverige med den stora flyktingströmmen i andra världskrigets slutskede eller vilka fötts här i landet av flyktingföräldrar tillhörande dessa grupper. Den största av dessa grupper och den som visat mest livaktighet i Sverige är den estniska gruppen.

Från och med år 1954 utgår statliga bidrag till ungdomsinstruktörer med uppgift att handleda ungdom i sociala frågor och främja en kulturellt betonad eller eljest för ungdom lämplig, aktiv fritidsverksamhet.